

Tjänsteutlåtande
Datum 2018-11-22
Diarienummer HS 2017-00407

Västra Götalandsregionen
Koncernkontoret
Handläggare: Mia Harty
Telefon: 0736-60 14 16
E-post: mia.harty@vgregion.se

Till psykiatrieredningen

Ökad tillgänglighet inom transmedicinsk vård samt redovisning av genomförd HTA-analys om könsbekräftande kirurgi

Förslag till beslut

Psykiatrieredningen beslutar för egen del följande:

1. Psykiatrieredningen noterar informationen.

Psykiatrieredningen förslår att hälso- och sjukvårdsstyrelsen beslutar följande:

1. Hälso- och sjukvårdsstyrelsen noterar informationen.
2. Hälso- och sjukvårdsstyrelsen avsätter 3,57 mnkr ur styrelsens utvecklingsanslag för ökad tillgänglighet till utredningen av könsidentitet.
3. Hälso- och sjukvårdsstyrelsens ordförande får i uppdrag att förlänga tilläggsöverenskommelsen med styrelsen för Södra Älvsborgs sjukhus om insatser för ökad tillgänglighet till utredning av könsidentitet för 2019.
4. Uppdraget från hälso- och sjukvårdsstyrelsen 2017-12-19, § 112, är fullgjort.

Sammanfattning av ärendet

Hälso- och sjukvårdsstyrelsen har den 31 maj 2017, § 158, gett hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att utreda hur kapaciteten kan öka för utredning av könsidentitet samt förbättra tillgång och tillgänglighet till könsbekräftande vård och kirurgi i Västra Götalandsregionen.

Hälso- och sjukvårdsstyrelsen har den 19 december 2017, § 112, fått en återrapport och en resursbehovsanalys från de verksamheter i regionen som är kopplat till vården för könsdysfori¹. Antalet personer som får diagnosen könsdysfori ökar, liksom antalet personer väntande till könsbekräftande vård och kirurgiska ingrepp. Den psykiska ohälsan hos transpersoner är också hög, jämfört med övriga invånare. Idag innefattas inte vård och behandling för personer med könsdysfori av vårdgarantin. För att bidra till ökad hälsa och livskvalitet för personer med könsdysfori och säkerställa tillräcklig utredningskapacitet av könsidentitet beslutade hälso- och sjukvårdsstyrelsen att avsätta 3,5 mnkr ur styrelsens utvecklingsanslag för att uppnå en ökad tillgänglighet till

¹ Könsdysfori är ett psykiskt lidande eller en försämrad förmåga att fungera i vardagen som orsakas av att könsidentiteten inte stämmer överens med registrerat födelsekön. Samsjukligheten vid könsdysfori är hög, främst med depression och ångesttillstånd samt förhöjd risk för suicid.

utredningsenheten². Denna tilläggsöverenskommelse med styrelsen för Södra Älvsborg sjukhus föreslås förlängas under 2019 och räknas upp med 2%.

Vidare fick hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att återrapportera resultat av HTA-analysen om könsbekräftande kirurgi³. I samband med återrapportering skulle förslag till utökade resurser för hela vårdkedjan ske, då majoriteten av personer med könsdysfori behöver olika typer av specialistvård (endokrinologi, gynekologi/reproduktionsmedicin, hud, logopedi/foniatri, plastikkirurgi). Framförallt är det tillgången till livslång endokrinologisk vård som idag starkt begränsas av att tillgänglig läkartid inte motsvarar behovet. Deras så kallade patientstock är för närvarande ca 300, och på väntelista⁴ återfinns 81 personer för ett första besök, där 12 av dessa väntat sedan 2016. Det har resulterat i remisstopp och att patienter vidarebefordrats till annan klinik (ANOVA, Stockholm).

I kunskapsstödet för barn och unga⁵ betonas vikten av att minderåriga ska kunna få behandling med stopphormoner redan vid preliminär diagnos, och efter att diagnos är fastställd ges behandling med konträra könshormoner. Med tanke på det höga ohälsaantalet vore det eftersträvarsvårt att öka tillgängligheten och hålla den i linje med vårdgarantin som omfattar resterande vård. Det är viktigt för att de som inte kan identifiera sig med sitt juridiska kön inte ska behöva vänta allt för länge innan de får påbörja sin hormonella behandling.

Vid sammanträdet redovisas resultatet av den genomförda HTA-analysen om könsbekräftande kirurgi.

Finansiering och resurskonsekvenser av beslutet

Förlängning av tilläggsöverenskommelsen med Södra Älvsborgs sjukhus innebär finansiering med 3,57 mnkr som finns avsatta i hälso- och sjukvårdsstyrelsens detaljbudget – inom ramen för utvecklingsanslaget.

För att endokrinologisk vård ska kunna ges i Västra Götaland inom rimlig tid behöver den personellt förstärkas enligt nedan:

Specialistvård	Befintlig resurs	Resursbehov 2018	Uppskattad kostnad för resursförstärkning
Endokrinologi - vuxna	Läkare: 30 % Sjuksköterska: 40 %	Läkare: 225 % Sjuksköterska: 150 %	Läkare 1-1.5 mnkr/tjänst Sjuksköterska 700tkr/tjänst
Endokrinologi -barn/ungdom	Läkare: 20 %	Läkare: 50 % Sjuksköterska: 20 %	

Sammantaget innebär detta ett bedömt resursbehov om 4,5 mnkr för 2019.

Regionstyrelsen har den 28 augusti 2018, § 229, rekommenderat hälso- och sjukvårdsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnderna samt sjukhusens styrelser att vidta åtgärder för att bromsa kostnadsutvecklingen och nå en verksamhet och ekonomi i balans. Beslutet innebär att hälso- och sjukvårdsstyrelsen måste vara

² Lundströmsmottagningen, organiserat under Södra Älvsborgs sjukhus.

³ HTA-rapport 2018:102, *Gender affirmation surgery for gender dysphoria - effects and risks*

⁴ 20 september, 2018

⁵ Socialstyrelsens nationella kunskapsstöd *God vård av vuxna, respektive barn och ungdomar med könsdysfori*

mycket restriktiv med beslut om nya satsningar för att inte bidra till att kostnaderna ökar. Koncernkontoret konstaterar att det finns ett resursbehov inom det aktuella området men mot bakgrund av den rådande ekonomiska situationen föreslås ingen finansiering från hälso- och sjukvårdsstyrelsen i nuläget.

Koncernkontoret

Ann Söderström
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anders Carlqvist
Avdelningschef

Besluten skickas till

Psykiatriberedningens beslut skickas till:

- Hälso- och sjukvårdsstyrelsen

Hälso- och sjukvårdsstyrelsens beslut skickas till:

- Styrelsen för Södra Älvsborgs sjukhus
- Harriet Dimberg Johnsson för genomförande av p. 3
- Anna Erlingsdotter Wass för kännedom
- Lise-Lotte Risö Bergerlind